

Hvorfor måtte Danmark afstå Norge til Sverige i 1814?

Michael Bregnsbo

Dansketiden eller 400-årsnatten

- 1380-1814

Union 1380:

- **Valdemar Atterdag**, konge af Danmark, død 1375.
- Valdemars datter: **Margrethe**, gift med kong **Håkon 6.** af Norge (død 1380)
- Margrethes og Håkons søn: **Oluf** (konge af Danmark 1375, af Norge 1380)

Union 1380:

- **Oluf** dør 1387.
- **Margrethe** bliver rigernes ”fuldmægtige frue og rette husbond”.

Norges status efter 1537:

- Det bestemmes, at Norge fra nu af "ikke skal være eller kaldes eget kongerige, men være en del af Danmarks rige".

Norges status fra 1660:

- Norge bliver formelt et eget kongerige, dog fortsat i union med Danmark.

Behandlingen af Norge og nordmændene i dansketiden:

- - lempelig og hensynsfuld behandling?
- ELLER
- - undertrykkelse og udbytning?

Freden i Kiel den 14. januar 1814

- Kong Frederik 6. afstår Norge til Sverige.

Københavns bombardement 1807

Ranet af den danske flåde 1807

Jean-Baptiste Bernadotte alias Karl Johan

- Fransk marskal.
- 1810 valgt til svensk tronfølger.
- Konge som Karl 14. Johan 1818-44

Frederik 6.

Kronprinsregent Frederik (VI) til prins Christian August, 11.1.1808:

- ”De skibe, som opsendes med korn, må snarest muligt nedsendes [=returnere], og blot fjendtlige krydsere kan være antagelig grund til at tillade disse at blive i havnene”.

Den norske regeringskommission til Frederik VI, juli 1809:

- ”Kornmangel hersker i næsten alle Norges distrikter, ..magasinernes tilstand gør klækkelig hjælp umulig, ...arméen meget snart opløses af mangel på levnedsmidler, ...en afgjort misvækst berøver alt håb om den undsætning, som en god høst kunne skaffe, ... englænderne gør tilførsel fra Archangelsk til Trondhjem umulig, ... den fjendtlige blokade på de sydlige kyster er strengere end nogensinde”.

Frederik VI til prins Frederik af Hessen, ultimo august 1809:

- ”Jeg gør, hvad jeg kan, for Norges proviantering. Den tanke beskæftiger mig dagligt”

Napoleon

Frederik 6.

Hvorfor blev Norge afstået i 1814?

- Som belønning til Sverige for at have opgivet Finland og til gengæld aktivt støttet koalitionen mod Napoleon.
- OG
- Som straf til Danmark for at have været på Napoleons side.

Jens Engberg om Frederik 6. (2009)

- ”Frederiks afvisning af alle forslag om at skifte side skyldtes hans stædighed og mangel på smidighed, hans overbevisning om, at det var ham, der vidste bedst, sammen med hans mangel på evne til at tro på, at en given uheldig situation med en behændig og dristig indsats måske kunne ændres til noget bedre”

Historieskrivningen

- har traditionelt peget på Frederik VI's uduelighed, inkompetence, dumstædighed og naive og misforståede loyalitet over for Napoleon.

Frederik 6.

Europa på Napoleonskrigenes tid

Udenrigsminister Niels Rosenkrantz

Begyndelsen af maj 1813:

- Danske styrker kæmper side om side med russiske styrker ved Hamburg imod franskmændene

Frederik VI

Brev fra Frederik VI til F.J. Kaas, specialudsending til Napoleoen, juni 1813

- Alliancen med Napoleon skal fastholdes
- ”på det at de imod Frankrig forbundne magter, mens der forhandles om fred, må kunne se, at kejseren [=Napoleon] kan, i tilfælde at krigen skulle fortsættes, gøre regning på enhver understøttelse, som de danske staters kræfter og beliggenhed frembyder”.

Brev fra Frederik VI til F.J. Kaas, specialudsending til Napoleon, juni 1813:

- Til gengæld forventer man fra dansk side:
- ”at Hans Kejserlige Majestæt [=Napoleon] ved de forestående fredsunderhandlinger vil antage sig det danske monarkis bedste i alle måder og især bidrage til, at de forbundne [=allierede] magter aldeles frafalde at påstå Norges afståelse til Sverige”

Napoleon og Frederik VI

Napoleons abdikation 1814

Ludvig XVIII, konge af Frankrig 1814-24

Napoleon

Slaget ved Leipzig, oktober 1813

Frederik VI til Norges statholder, prins Christian Frederik, nov. 1813

- ”Endnu have Vi ingen efterretninger betræffende slaget ved Leipzig, men det må være som det vil, så er jeg dog forvissat om, at det ej i den grad er uheldigt, som de Allierede vil skildre det. Imidlertid det være, som det vil, så vil hans [=Napoleons] magt og geni ej sønderknuses, og ved fasthed og ved at holde sig ved ham, må det dog til sidst lykkes os at beholde vor selvstændighed. Dette er min trosbekendelse”.

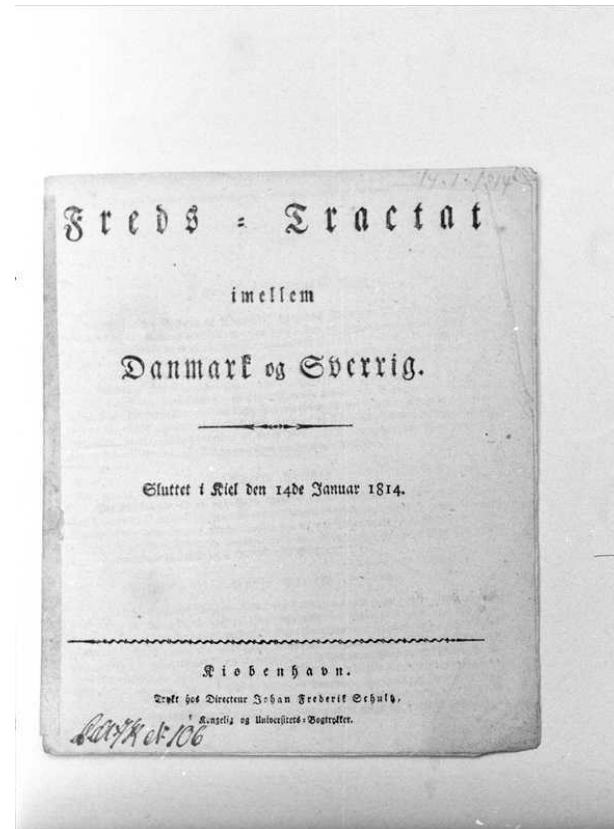

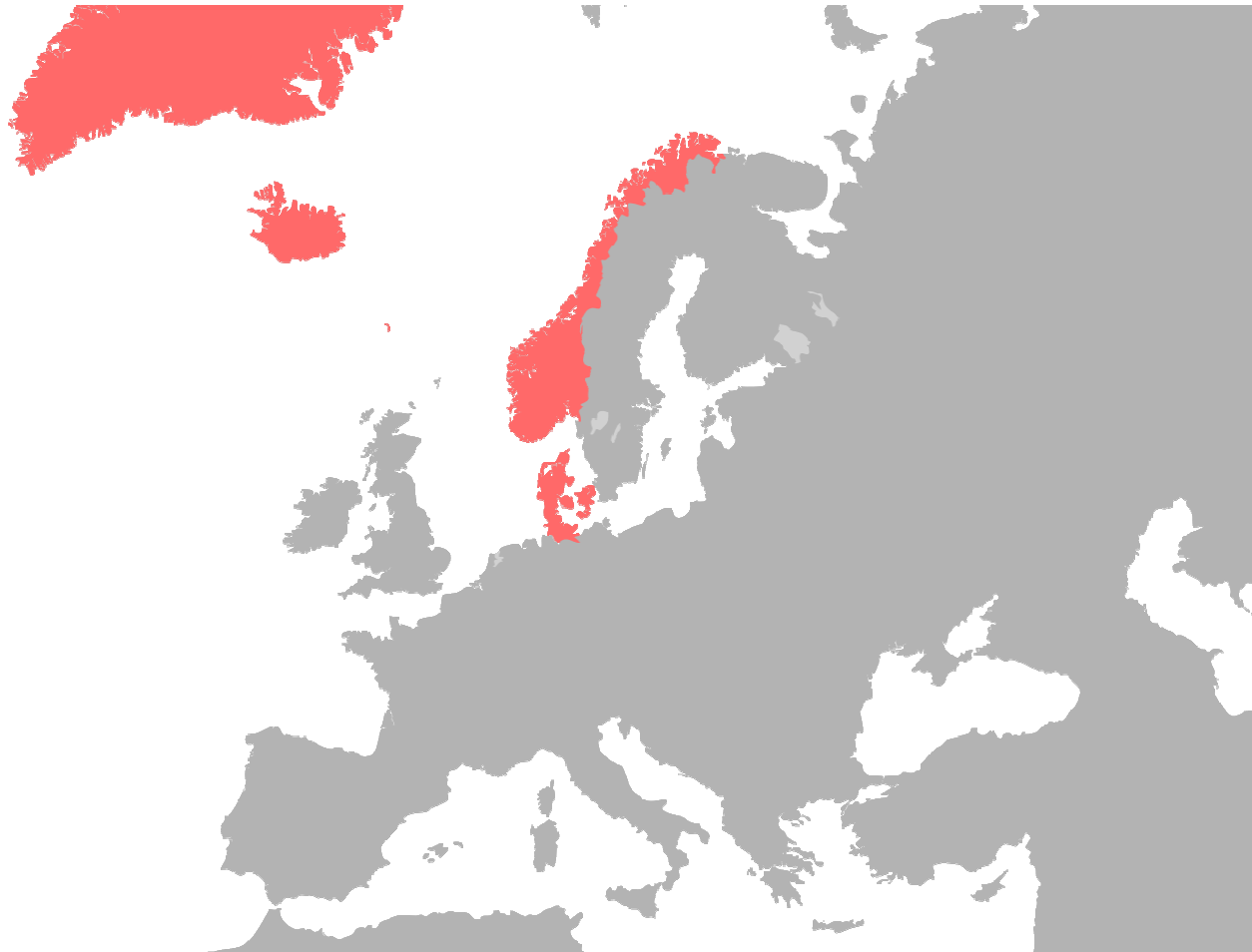
Freden i Kiel 14. januar 1814

Kronprins Karl Johan

Fredstraktat

Norges statholder, prins Christian
Frederik, senere Christian 8.

Eidsvollbygningen

Carsten Anker, ejer af Eidsvoll

Eidsvollforsamlingen

Christian Frederik

Henrik Ibsen

Bjørnstjerne Bjørnson

Prins Carl af Danmark, 1905 kong Håkon 7. af Norge

Områder af Østgrønland, besat af norske aktivister først i 1930'erne

Takkedemonstration for Norgeshjælp, Oslo 5. juni 1945

17. Maj fejring i Norge

Piet Hein:

- "Danmark var ikke Danmark, hvis ikke Norge var til".